

Weekend på Ærø

Fynske Fodspor

10

Planlæg din rute

Ruten er **ca. 60 km.**

Vejledende tid **1-2 dage.**

Ærø kan besøges hele året. Da det er en af de mest populære bryllupsbyer i Norden, er det en god ide at booke overnatning i god tid. Da det tager fem kvarter at sejle fra Svendborg til Ærøskøbing, anbefaler vi at man sætter to dage af. Man kan også sejle fra Faaborg til Søby og fra Fynshav til Søby, hvor sejltiden her er lidt kortere. Ærø kan også besøges på en enkelt dag, men så anbefaler vi, at man starter i Ærøskøbing og ser museet og den gamle Købmandsgård, og så derefter udvælger enkelte punkter at besøge. Er man til at cykle og vandre findes der mange gode ture i de Ærøske Alper eller på Øhavsstien.

Besøg Visit Ærø for mere information:

www.visitaeroe.dk

Busserne er gratis på Ærø.

Rutekort

- Vej
- Interessepunkt
- Valgfrit punkt

Start adresse
 Ærøskøbing Havn,
 5970 Ærøskøbing

Vælg et interessepunkt

Æreskøbing by

At komme til Ærøskøbing er lidt som at træde ind i en eventyrby. Gamle yndefulde bygninger, døre i alskens farver og design og en bykerne fra 1800-tallet. Den gamle bykerne er en smuk labyrint, hvor vi anbefaler man fortaber sig i små stræder og følger sin nysgerrighed. Hold specielt øje med de mange udskårne og udsmykkede døre, der er byens kendetegn. Ærøskøbing er grundlagt i middelalderen og er en af de få byer i Danmark, der stadig har samme grundplan som i middelalderen. Byen menes at være blevet tildelt købstadsprivilegier omkring slutningen af 1400-tallet, hvor den fik navnet Kjøbing. Da den var øens eneste købstad,

blev det derfor til Ærøskøbing. Ærøskøbing blev anlagt mellem 1235 og 1320 og er Danmarks vel nok bedst bevarede 1700-tals by. I år 2000 fik Ærøskøbing Europa Nostra Prisen. Prisen gives for bevaring af kulturarv. Den blev ikke givet på grund af Ærøskøbings bevaringstilstand, men for den folkelige indsats for bevaring: "Ærøskøbing by demonstrerer et forbilledligt initiativ taget på demokratisk vis af byens indbyggere for at bevare den middelalderlige, bymæssige helhed intakt", lyder dommerkomiteens begrundelse for prisen.

Der er et par steder, vi vil fremhæve (se de næste rutepunkter), ellers er Ærøskøbing spændende at udforske bare ved at lade ens nysgerrighed styre sig gennem de små stræder.

Turistinformationen

I kan starte i havnen, hvor I kommer til med færgen. Her kan I også samle en brochure op omkring de mange åbne gallerier, kunsthåndværk-udsalg og lokale fødevarebutikker og gårdsalg, man kan besøge på Ærø. Vi vil anbefale, at man finder 2-3 steder man har lyst at besøge, udover de punkter der er vist her i guiden. Blandt eksemplerne fra Ærøs egen brouchere kan nævnes: Galleri Naja Abelsen i Ærøskøbing med grønlandske sagn og motiver, Cecilias Minde, et åbent væveri og sæberi i Bregninge eller Galleri Rusager i Søby, som har en udendørs skulpturudstilling der er åben året rundt, med en meget smuk udsigt i den nordlige del af Ærø.

Den Gamle Købmandsgård

På torvet tæt ved havnen, ligger Den Gamle Købmandsgård.

Udover at være en utrolig smuk og hyggelig bygning, er dette også stedet hvor lokale kunstnere, ølbryggere, slikmagere m.m. har deres ting til salg. Det er en cafe, hvor man kan få mad og drikke til moderate priser, mens man kan gå på opdagelse i mange af de varer og kunsthåndværk, der produceres på øen. Her er både smykker, tekstiler, kunst, madvarer, drikkevarer, slik, gaveartikler m.m. Hvis man stadig

er i tvivl om, hvilke gallerier eller lokale kunsthåndværkere/madproducenter man vil besøge, har man her muligheden for at smage og se på de forskellige varer og vælge ud fra det. Cafeen bruger så vidt muligt kun lokalproducerede varer i deres madlavning og er overvejende økologisk. Husk at besøge Ærø Whiskydestilleri, der ligger i baggården af Købmandsgården i det gamle vaskehus. Her kan man også få smagsprøver, og de har et godt besøgscenter om whiskey-produktionen på Ærø.

Ærø Museum

Et 'must' på turen er Ærø Museum. Museet har en god udstilling om livet på Ærø før og nu. Udstillingen er god og giver et rigtig godt billede af byens historie. Man kan både bruge tid på at fordybe sig i øens historie, eller få sig et hurtigt overblik, på en lille times tid. Museet har til huse i den gamle ladefogedgård og det er en fornøjelse, at gå igennem de smukke rum. Der er en udstillingsbutik med et lille lækkert udvalg af diverse ting, herunder bøger. Bl.a sælger de optryk af gamle kogebøger med lokale opskrifter. Museet har en meget smuk lille have, hvor man kan spise medbragt mad eller blot sidde en stund. Det er en rekonstruktion af en typisk købstadshave fra 1920. Det er ret sjovt at se, hvad der var kotymen selv at dyrke på det tidspunkt.

Flaske-Peters samling (afstikker)

Hvis man gerne vil bruge lidt mere tid i Ærøskøbing, er Flaske-Peters hus et specielt og sjovt sted at besøge. Huset er blandt et af de smukkeste gamle huse i Ærøskøbing, som tidligere var en fattiggård. Huset indeholder verdens største samling af flaskeskibe. Peter Jacobsen, som var Flaske-Peters borgerlige navn, bosatte sig på Ærø i 1943 sammen med sin skotske kone May, efter at have sejlet på de syv verdenshave i mange år. Peter Jacobsen lærte at bygge flaskeskibe af en finsk sømand, og han nåede at bygge 1700 flaskeskibe og 50 modelskibe! Skibene er udført meget detaljeret, og flere af de store flasker indeholder tableauer med forskellige

situationer. Sejlene på de små skibe er lavet af stof og syet på masterne, hvilket er meget usædvanligt. Peter Jacobsen var en spøjst person og en ener med megen humor. Han hævdede selv at have tømt alle flaskerne, undtagen mælkeflaskerne.

Ud af de 1700 flaskeskibe havnede 259 i USA. Via en donation fra blandt andet A. P. Møller Fonden lykkedes det at købe dem tilbage. På det tidspunkt var skibene havnet i Norge. Men før det havde de været vidt omkring. Blandt andet på verdensudstillingen i Bruxelles i 1958 og senere på udstilling i Disneyland i USA. Vil man se et museum til, ligger Hospitals-Museet i gården inde i bygningen.

Badehusene på Ærø

Vestre Strandvej - til Urehoved

Langs vandet, lige efter havnen, ligger de smukke badehuse på Ærø. Ligesom at dørene i Ærøskøbing er noget helt for sig, er de smukke badehuse et farvestrålende syn, både vinter og sommer. De små finurlige træhytter, som er i alle farver og afskygninger, ligger langs vandet fra Vestre Strandvej og helt ud til Urehoved. Man kan gå fra havnen derud, hvor man krydser over græsenge og strand, eller man kan køre ud til Vestre Strandvej og parkere. Her vil man møde både turister og Ærøboere på sin gåtur. Her er også en glimrende badestrand.

Dietmars Skulpturhave

På Ærø ligger Danmarks - og nok også verdens - mindste galleri. Det har til huse i en gammel, gul tysk telefonboks og er altid åbent. Galleriet og den tilhørende skulpturhave drives af Dietmar Vettermann, som efter 18 år i tysk politik bl.a. som overborgmester, valgte at trække sig tilbage som kunstner på Ærø.

Vitsø Mølle

Vitsø Mølle ligger smukt i det fredede naturområde Vitsø Nor. Her findes et stort stisystem der bringer en rundt om søen. Der er adgang til området både til fods og på cykel. Man kan parkere et stykke væk fra møllen. Det er et smukt sted hvor tankerne får plads og man selv kan vælge længden af sin gåtur. Er vejret til det, er det et glimrende sted at lave en picnic eller cykle en længere tur. Man kan også parkere på den anden side af søen ved Vester Mølle og gå hen over bakkerne ned til Vitsø Mølle. Den tur har en del stigninger i terræn og man skal være godt gående. Her vandrer man over tre middelalder-volde på vej til havet. Voldene var lavet til at forsvare sig fra vandsiden. På turen er man oppe i 36 meters højde og har mange gode udsigtspunkter undervejs. Voldene og noret har en spændende historie. Anlægget blev bygget i starten af 1100-tallet af Kong Niels (konge 1104-1134), og blev afløst af herregården Søbygård omkring 1580 (Søbygård er turens næste punkt).

I 1978 og 2004 var der flere arkæologiske udgravninger ved Vitsø Nor, og der fandt man den middelalderlige by 'Wysby', der var en landingsplads med både håndværkere og handelsfolk. Byen har haft en udstrækning på 300-400 m², og var strategisk placeret ved en velbeskyttet naturhavn. Der blev fundet mange genstande, bl.a. en stammebåd, en vognaksel, mange skår fra kander og potter og en hel masse andre dagligdagsting. Dateringen af alle genstandene viser, at landsbyen var i brug samtidig med borgen på Søby Volde. Der blev også fundet flere affaldsgruber - den ene med skelettet af en mand, der havde hugsår i kraniet. Måske har det været en af borgens angribere?

Skjoldnæs Fyr

(afstikker)

Hvis man gerne vil se Skjoldnæs Fyr, er det en mulighed at forlænge ruten. Fyret ligger i 32 meters højde over vandet og er 22 meter højt. Det er fra 1881 og er bygget i bornholmsk granit. Der er adgang i fyrtårnet mod entre fra solopgang til solnedgang, hvis man vil nyde udsigten fra selve fyrtårnet.

Søbygård

Søbygård er en smuk, gammel Hovedgård, opført af Hertug Hans den Yngre i 1580. Omkring den ligger volde og forsvarsanlæg fra middelalderen. Omkring selve hovedgården er der en voldgrav med en træbro over. På Søbygård er der masser af aktiviteter man kan lave både ude og inde, og man kan fx. skyde med bue, lave mad udenfor over bål m.m. I bygningerne kan man opleve udstillinger om Ærøs turbulente historie som len og hvordan øen har været ejet af skiftende herskere i gennem tiden. Der er særudstillinger af kunst og kulturhistorie, se www.arremus.dk/afdelinger-1/sobygaard eller på www.visitaeroe.dk

Det er et smukt sted, med gode muligheder for at lave picnic, tage sig et hvil, tage på gåture i voldanlægget samt benytte toiletfaciliteter. Der er typisk åbent fra maj til efterårsferie, der er koncerter hen over sommeren.

Søbygård og dens arkæologiske udgravninger

I middelalderen lå der en stor borg på Søby Volde, der skulle være et værn mod syd og beskytte det danske rige mod den tyske ekspansion i Østersøen og angrebene fra venderne. Det er ikke tilfældigt at borgen er anlagt her, for fra toppen af hovedbanken, der ligger 36 meter over havets overflade, har man en fantastisk udsigt over Vitsø Nor og Østersøen, og i klart vejr kan man se helt til Als og Slesvig-Holsten. Det vil sige, at man fra borgen på Søby Volde har kunnet overvåge al sejlads i Lillebælt. Hovedbanken er omkring 35 m x 35 m, og man ved borgen var bygget af træ, tørv og jord, for der er nemlig ikke fundet noget mørtel og kun ganske få teglsten under de arkæologiske udgravninger. Derudover kan arkæologien fortælle os, at borgen var

forsvaret af træpalisader, og der er fundet brandspor og armbrøstbolte øst for borgen, det fortæller at der har været et angreb, men at borgen modstod dette.

Under de arkæologiske udgravninger af Søbygård, blev der gjort en del genstandsfund, der kan hjælpe os med at forstå Søby Voldes historie – både den krigeriske historie men også den fredelige dagligdags historie.

Den absolut største genstandsmængde er, som ved mange andre udgravninger,

keramik. Der er fundet lidt over 1000 skår, og den største del af dem er det man kalder østersøkeramik. Østersøkeramik findes ofte i området omkring Østersøen, det er kraftigt inspireret af slavisk keramik og vidner om en stor kontakt mellem slaverne og danskerne. Tidsmæssigt ligger østersøkeramik mellem 900- og 1100-tallet.

Derudover er der fundet adskillige armbrøstbolte, pilespidser, knive og knivskedebebeslag, der bekræfter, at det rent faktisk var en borg, der både blev angrebet og skulle forsvares, men der er også fundet en smykkesten, kridtpiber, bennåle, kamme, dyreknogler fra madlavning og islægger (datidens svar på skøjter). Det sidste giver os et indtryk af dem, der har levet på borgen, hvad de har spist, men også at de ikke har været under angreb hele tiden. De har også haft tid til at sy tøj og løbe på skøjter.

Samlet antyder fundmængden en relativt kort funktionstid, og borgen har nok ikke været i brug ret meget mere end 150 år.

Voderup Klint

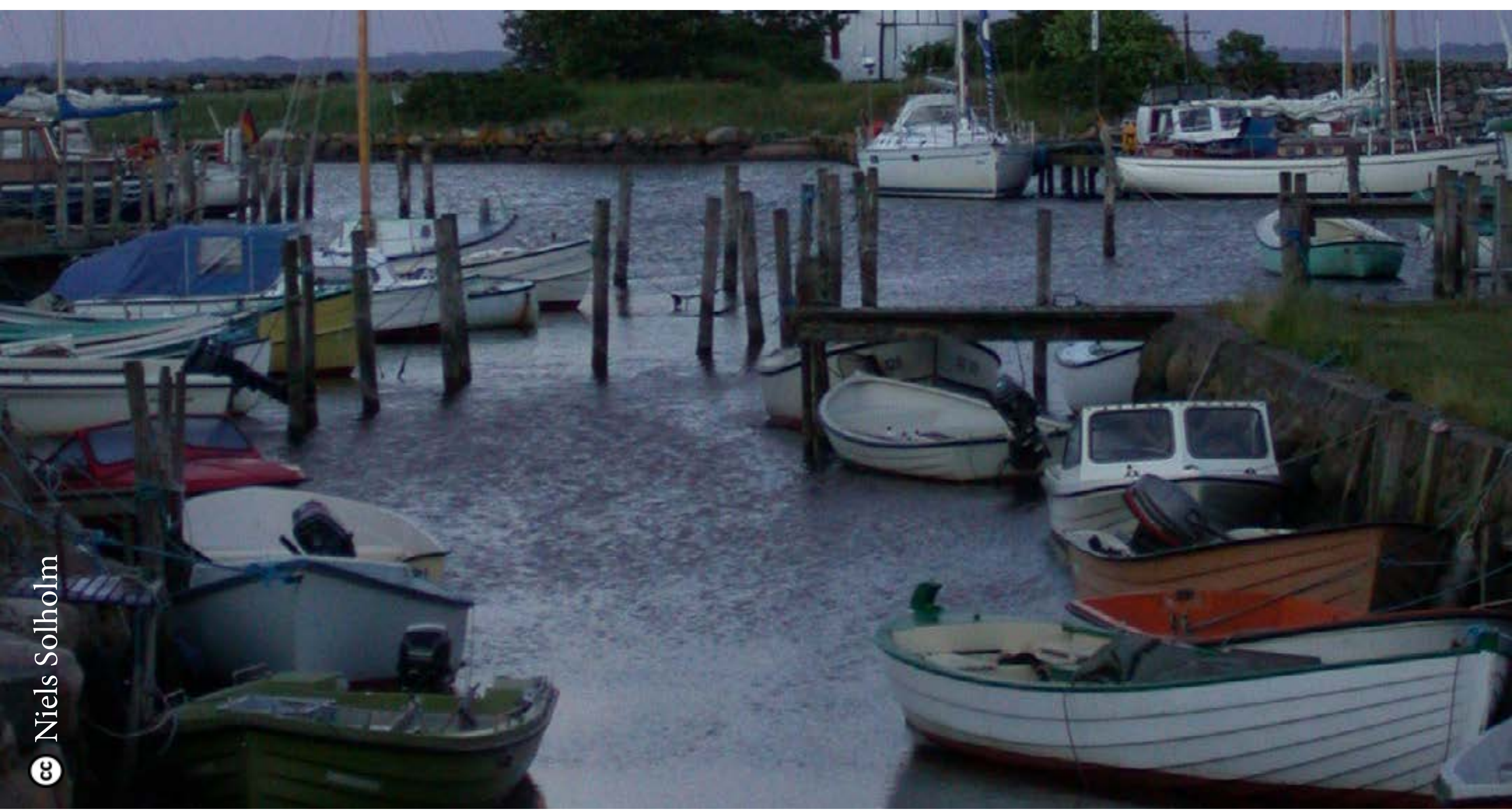
Voderup Klint er et majestætisk landskab lige ud til havet. Store formater af klit og ler, skaber vilde former langs kysten. Nogle steder ser det ud som om der er skåret trin til kæmper og jætter ud af skrænterne. Klinten er 33 meter høj og 3 kilometer lang. Det er en naturoplevelse ud over det sædvanlige. Der er borde med panoramaudsigt ved parkeringspladsen, samt et toilet ved klinten. Det er et af Danmarks nationale seværdigheder og har fået tildelt det brune Johanneskors, som må bruges ved skiltning.

Marstal Havn og maritimt miljø

Marstal Havn har et hyggeligt miljø, med museer, en smuk havn og bådebyggerier.

Man kan være udenfor i havneområdet, hvor der er opstillet grillpladser og bænke og man kan besøge museet eller skibsbyggeriet. I Marstal har der været bygget skibe i århundreder, utallige skibsværfter har søsat skibe fra havnen og det mærkes stadig i det meget levende havnemiljø. I Marstal ligger fx en uddannelse i navigation der har eksisteret i 150 år. Man reparerer stadig skibe her og tørdokken kan tage op til 3.500 tons. Ligeledes har Nationalmuseet haft sin historiske skonnert Bonavista til reparation i

Marstal. Man kan også stadig være heldig at se de store træskibe lægge til og fra i havnen. Det er Ærøs største lystbådehavn og meget populært blandt sejlere. Her findes stadig et levende maritimt miljø med skibsproviant-butikker, mekanikere og special-bådebyggere. Der er ishuse, værtshuse og diverse indkøbsmuligheder. I gåafstand til havnen ligger en god badestrand.

I Marstal Søfartsmuseum (Prinsensgade 1, Marstal) kan man se en udstilling om skibsfart fra 1600 til i dag. Det er en stor og gedigent udført udstilling, et skatkammer for sømænd og sø-interesserede, der strækker sig over fire bygninger.

Oppe i den charmerende bykerne kan man opleve små stræder og smukke gamle huse. Holder man af at se på kirker, kan det anbefales at besøge byens kirke, der har et spændende maritimt præg (Marstal Kirke, Kongensgade 35, 5960 Marstal).

Turen ender her!

Men der er meget mere at opleve.

Turen ender her. Men der er meget mere at opleve. Hvis I har lyst til at fortsætte udforskningen af Fyn, kan I prøve ruterne Sydfynsk Kultur (rute 6) og Weekend på Langeland (rute 10).

Men I kan også se de mange andre ruter på Fyn, der byder på mange forskellige oplevelser.

Der er gåture, cykelture, bilture og tur med skinnecykel. Der er ruter for familier, venner, kærester og dem, der vil udforske på egen hånd. På næste side kan I se et kort med de andre ruter på Fyn, og hente dem ned I gerne vil prøve idag eller en anden gang.

Tak for nu!

Alle ruter

Se alle ruterne på Fyn nedenfor, besøg vores hjemmeside for flere detaljer!

www.fynskefodspor.dk